ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΣΚΛΑΒΙΑΣ

ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ, Ο ΣΤΑΥΡΑΕΤΟΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

(Κατ' ἀφήγησιν τοῦ συντρόφου τοῦ ἡρωϊκοῦ κλέφτη, Φραγγίστα)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

ΡΧΙΣΕ λοιπὸν ὁ Κατσαντώνης νὰ στρατολογῆ τολμηροὺς συντρόφους. Ἤθελε τὰ παλληκάρια του ἕνα κι' ἕνα. Κι' ἔκανε ὅ,τι μποροῦσε γιὰ νὰ κατατάξῃ στὸ σῶμα του τοὺς πιὸ φημισμένους πολεμιστάς, τοὺς πιὸ γενναίους κλέφτες τοῦ καιροῦ του.

Τρία χρόνια κράτησε ἡ προσπάθεια αὐτὴ τοῦ Κατσαντώνη. Καὶ μέσα στὴν τριετία αὐτὴ κατώρθωσε νὰ στρατολογήσῃ ὀγδόντα διαλεχτοὺς πολεμιστάς, ἀτρομήτους, πειθαρχικούς, δοκιμασμένους στὴ σκληρὴ ζωὴ τῶν βουνῶν καὶ στὴ φωτιὰ τῆς μάχης.

Πῶς διάλεγε ὁ Κατσαντώνης τὰ παλληκάρια του; Ὁ Φραγγίστας μᾶς παρέχει πολύτιμες κι' ἐνδιαφέρουσες πληροφορίες:

Ὁ νεαρὸς καπετάνιος δεχόταν μὲ καλωσύνη κάθε νέο πολεμιστή. Ἡ σχετικὴ δοκιμασία τῆς γενναιότητός του θὰ γινόταν στὴν πρώτη μάχη ποὺ θὰ ἐδίδετο ἐναντίον τῶν Τούρκων.

Ἂν στὴ μάχη αὐτὴ ὁ νεόφερτος κλέφτης ἔδειχνε παλληκαριὰ κι' ἀφοβία, ὁ Κατσαντώνης τὸν συνέχαιρε καὶ τοῦ χάριζε ὡραῖα μαλαμοκαπνισμένα ἅρματα, τὰ ὁποῖα ἦ ἦσαν λάφυρο ἀπ' τοὺς ἐχθροὺς ἢ ἀγοραζόντουσαν κατόπιν ἐράνου ποὺ γινόταν μεταξὺ τῶν ἄλλων παλληκαριῶν.

Ὁ ἴδιος ὁ Κατσαντώνης ἔκανε τὸν ἔρανο. Κι' ὅλα τὰ παλληκάρια δίνανε πρόθυμα τὸν ὀβολό τους γιὰ τὸ νέο τους σύντροφο.

Ἂν ἀντιθέτως ὁ νεόφερτος κλέφτης ἔδειχνε στὴ μάχη δειλία, τὸν ἀνάγκαζαν νὰ φύγῃ καὶ νὰ γυρίσῃ στὸ χωριὸ του ἢ στὸ μαντρί του, κοροϊδεύοντάς τον καὶ προγκῶντας τον ἄγρια κι' ἀλύπητα...

* * *

Λίγον καιρὸ ἀργότερα, ὁ Κατσαντώνης μὲ τὰ παλληκάρια του περιφερόμενος στὰ μέρη τῆς Τριφύλλας τῆς Εὐρυτανίας συναντήθηκε τυχαίως μὲ τὸν Ντερβέναγα Ἰλιάσμπεγα.

Ὅπως εἴπαμε, ὁ Κατσανώνης δὲν εἶχε παραπάνω ἀπὸ 80 παλληκάρια. Ὁ Ἰλιάσμπεγας ἀνιθέτως ἦταν ἀρχηγὸς σώματος ἀποτελουμένου ἀπὸ τρακόσιους Ἀρβανίτες.

Μὰ ὁ Κατσαντώνης δὲν δίστασε στιγμή. Δὲν λογάριασε τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐχθρῶν του.

—Παιδιά, εἶπε στὰ παλληκάρια του, ἦρθε ἡ στιγμὴ «νὰ τὸ ματώσουμε» καὶ νὰ δείξουμε στοὺς Τούρκους καὶ στοὺς Ἀρβανίτες τί ἀξίζουμε. Ἐμπρὸς λοιπόν! Καρδιά!... Ὁ Θεὸς μαζύ μας!...

Πρῶτος ὁ Κατσαντώνης, μὲ τὸ γιαταγάνι στὸ χέρι, ρίχτηκε ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν. Τὰ παλληκάρια του τὸν ἀκολούθησαν.

Δέκα Ἀρβανίτες σκοτώθηκαν στὴ μάχη αὐτὴ καὶ πολὺ περισσότεροι λαβώθηκαν.

Πρὸ τῆς ὁρμῆς αὐτῆς οἱ Ἀρβανίτες ἐτράπησαν σὲ φυγὴ ἔντρομοι. Μὰ ὁ Κατσαντώνης ἦταν ἀσυγκράτητος. Ἤθελε νὰ σκοτώσῃ, μὲ τὸ ἴδιο του τὸ χέρι τὸν Ἰλιάσμπεγα. Καὶ τὸ κατάφερε. Τὸν πρόφτασε καὶ τὸν κατάκοψε μὲ τὸ γιαταγάνι του.

Ἀπ' τοὺς συντρόφους τοῦ Κατσαντώνη στὴ μάχη αὐτὴ λαβώθηκαν σοβαρὰ μόνον δύο.

Ἡ μάχη ἔγινε στὰ 1805.

Ἦταν ἡ πρώτη νίκη, ὁ πρῶτος σπουδαῖος θρίαμβος τοῦ νεαροῦ Ἕλληνος κλέφτη.

Ὁ Ἰλιάσμπεγας ἐτάφη στὸ μέρος ποὺ πέσε νεκρός. Καὶ τὸ μέρος αὐτὸ τὸ λένε ὡς τὰ σήμερα ἀκόμα «Μνῆμα τοῦ Ἰλιάσμπεγα».

* * *

Πρῶτος ὁ Δίπλας συνεχάρη τὸν Κατσαντώνη γιὰ τὸν πρῶτο του αὐτὸν θρίαμβο. Τὸν ἀγκάλιασε, τὸν φίλησε καὶ τοῦ εἶπε:

—Γειά σου, Κατσαντώνη!... Φάνηκες παλληκάρι, ὅπως τὸ ἔλπιζα καὶ τὸ περίμενα...

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα αὐτή, ὁ Κατσαντώνης δὲν ἡσύχαζε πειά. Ἡ πρώτη του νίκη δὲν τὸν ἱκανοποιοῦσε. Ἤθελε νὰ ἐκδικηθῆ πιὸ σκληρά, πιὸ ἄγρια τοὺς Τούρκους γιὰ τὸ θάνατο τῶν γονέων του, γιὰ τὰ βασανιστήρια τοῦ γένους.

Ἔτσι δὲν περνοῦσε βδομάδα ποὺ νὰ μὴ χύσῃ τούρκικο αἷμα. Κι' ὅταν περνοῦσαν ἀρκετὲς ἡμέρες χωρὶς «τουφέκι», χωρὶς νὰ γίνῃ καμμιὰ συμπλοκή, πήγαινε νὰ τρελλαθῆ ἀπ' τὴ στενοχώρια του, δὲν τὸν χωροῦσε ὁ τόπος.

Τὶς ἡμέρες αὐτὲς τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς ἀπραξίας, ἐνῶ ὁ Κατσαντώνης μὲ τὰ παλληκάρια του καθόντουσαν ξαπλωμένοι κάτω ἀπὸ τὰ ἔλατα, ὁ ἡρωϊκὸς καὶ θυμοειδὴς ἀρχικλέφτης πηδοῦσε ἄξαφνα ὄρθιος, ἄρπαζε ἕνα-ἕνα τὰ κρεμασμένα στὰ γύρω δέντρα καρυοφύλλια τῶν συντρόφων του καὶ πυροβολοῦσε στὸν ἀέρα, μεθῶντας μὲ τὴ μυρωδιὰ τῆς μπαρούτης.

—Εἶνε ντροπή, ὀρέ, ἔλεγε συγχρόνως στὰ παλληκάρια του, εἶνε ντροπή, λέω, νὰ καθόμαστε τόσες ἡμέρες ἀργοί χωρὶς νὰ χτυπηθοῦμε μὲ τοὺς παληοαρβανιτάδες!...

Κοντὰ στ' ἄλλα, ὁ Κατσαντώνης τὸ ἔκανε αὐτὸ γιὰ νὰ ἐρεθίσῃ τοὺς γύρω ντερβεναγάδες Ἀρβανίτες.

Τὰ ἀποσπάσματα τοῦ ἐχθροῦ, τριγυρίζοντας ἐκεῖ κοντὰ ἀκούγανε τὸ τουφεκίδι καὶ καταλάβαιναν τί τρέχει. Ἤξεραν καλὰ πλέον τὶς συνήθειες τοῦ Κατσαντώνη καὶ ἡ προκλήσεις του αὐτὲς τοὺς ἐξερεθίζανε. Τρέχανε λοιπὸν νὰ χτυπηθοῦν μαζύ του καὶ ἡ μάχη ἄρχιζε.

Αὐτὸ ἤθελε κι' ὁ Κατσαντώνης.

Ὁ γενναῖος κλέφτης ἀφοῦ πολεμοῦσε λίγες στιγμὲς μὲ τὸ καρυοφύλλι, ἀφοῦ ἄδειαζε ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ καὶ τὶς πιστόλες του, τραβοῦσε τὸ γιαταγάνι του, τὸ ἀνέμιζε ψηλὰ ἀστραφτερό, ἀληθινὴ ρομφαία ἐκδικήσεως καὶ ἐξολοθρευμοῦ καὶ ὁρμοῦσε ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, κραυγάζοντας ἄγρια, λυσσῶν, μαινόμενος!...

Ἡ ὁρμή του στὶς μάχες ἦταν κάτι τὸ ἀπερίγραπτο. Ἔπρεπε νὰ ἔχουν φτερὰ στὰ πόδια τους τὰ παλληκάρια του, γιὰ νὰ τὸν προφτάνουν.

Δὲν τὸν τρόμαζε ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἐχθροῦ.

Ὅσο περισσότεροι, τόσο καλύτερα.

Αἰσθανόταν ἐξαιρετικὴ εὐχαρίστησι, ἀληθινὴ ἡδονὴ νὰ σκοτώνῃ τοὺς τυράννους τῶν σκλαβωμένων Ἑλλήνων.

Πάνω στὴ μάχη, ἄρπαζε τὰ ὅπλα τῶν συντρόφων του καὶ πολεμοῦσε καὶ μὲ αὐτά.

—Γιομᾶτο εἶνε, ὀρέ; ρωτοῦσε τὰ παλληκάρια του.

—Γιομᾶτο, καπετάνιε.

Κι' ὁ Κατσαντώνης σημάδευε, πυροβολοῦσε, σκότωνε κι' ἄρπαζε ἄλλο ὅπλο καὶ ἄλλο καὶ ἄλλο, μὴ προφτάνοντας νὰ γεμίζῃ τὰ δικά του.

Τὰ κατορθώματα αὐτὰ ἔκαναν, μέσα σὲ λίγον καιρό, ἔνδοξο τὸν Κατσαντώνη.

Οἱ Τοῦρκοι τὸν τρέμανε.

Οἱ Ἕλληνες τὸν καμάρωναν καὶ τραγουδοῦσαν τὴ λεβεντιά του καὶ τοὺς ἡρωϊσμούς του.

Ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΥΤΣΟΜΟΥΣΤΑΦΑΜΠΕΗ

Τοὺς νέους ἡρωϊσμοὺς τοῦ Κατσαντώνη τοὺς πληροφορήθηκε ἀπὸ τοὺς πρώτους ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς, στὰ Γιάννενα.

Ἡ λύσσα καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ Ἀλῆ δὲν εἶχε πειὰ ὅρια. Ὁ τύραννος τῆς Ἠπείρου, πονηρὸς καὶ τετραπέρατος καθὼς ἦταν, κατάλαβε γρήγορα πὼς ὁ Κατσαντώνης δὲν ἦταν ἕνας κοινὸς κλέφτης, ἀλλὰ ἕνας ἐκδικητὴς ἐναντίον τῶν τυράννων τοῦ γένους του. Δὲν πολεμοῦσε γιὰ πλιάτσικο ὁ Κατσαντώνης. Πολεμοῦσε γιὰ τὴν ἐλευθερία τῶν σκλαβωμένων ἀδελφῶν.

Ἡ διαπίστωσι αὐτὴ ἔκανε τὸν Ἀλῆ νὰ πέσῃ νὰ λάβῃ ἔκτακτα μέτρα. (Ἀκολουθεῖ)